

HRVATSKA NARODNA BANKA

EUROSUSTAV

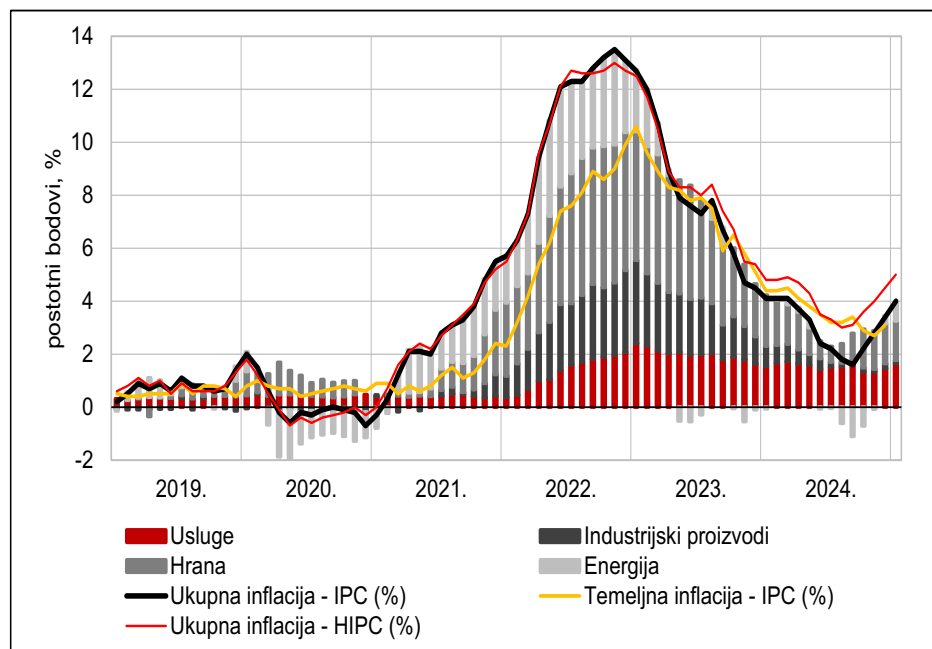
Inflacija i izvoz turističkih usluga

Boris Vujčić, guverner HNB-a
5. veljače 2025.

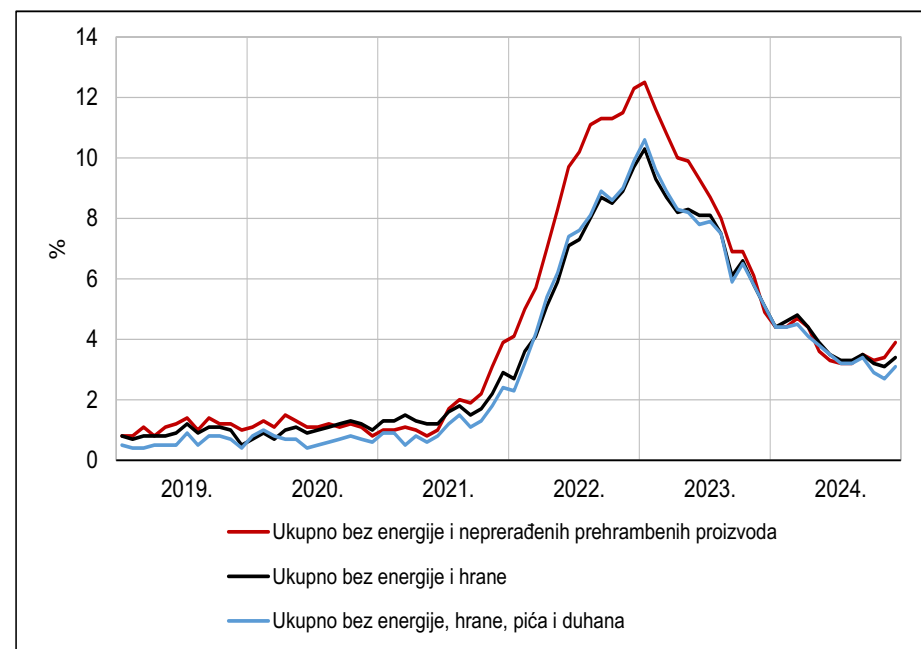

Ukupna inflacija (IPC) se u posljednja četiri mjeseci ubrzala, dok se temeljna inflacija nakon dva mjeseca usporavanja ubrzala na 3,1%

Pokazatelji inflacije u Hrvatskoj (IPC)

Pokazatelji temeljne inflacije u Hrvatskoj (IPC)

Napomena: Temeljna inflacija mjerena je harmoniziranim indeksom potrošačkih cijena koji isključuje cijene energije, hrane, pića i duhana. Posljednji raspoloživi podaci odnose se na siječanj 2025., pri čemu su doprinosi za taj mjesec izračunati na temelju prve procjene pondera za 2025. Izvori: DZS; Eurostat; izračun HNB-a

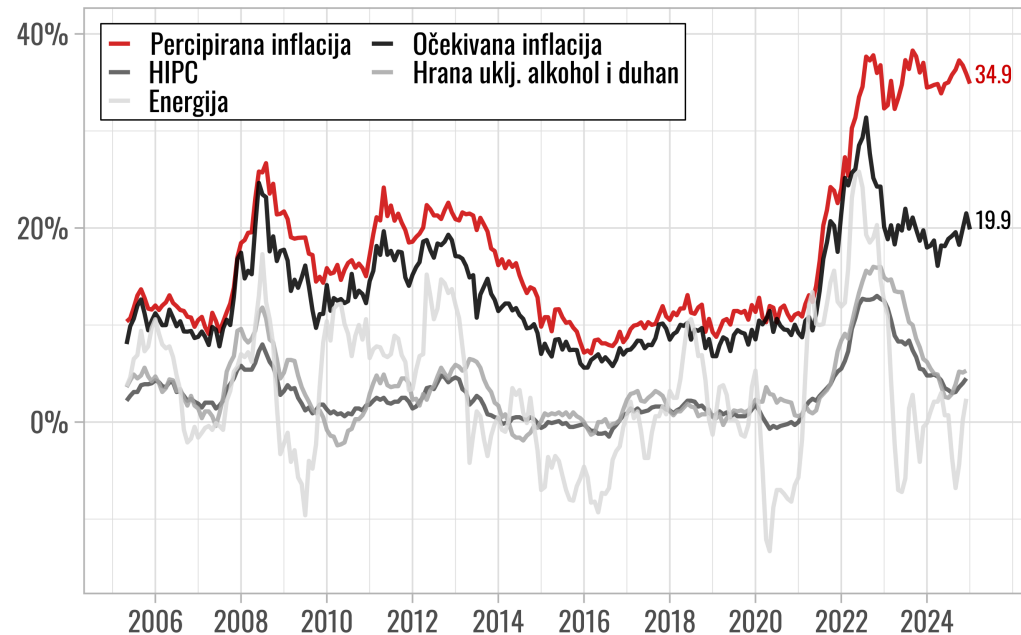
Izvori: Eurostat; izračun HNB-a

HRVATSKA NARODNA BANKA

EUROSUSTAV

Percipirana inflacija i dalje višestruko nadmašuje stvarno izmjerenu

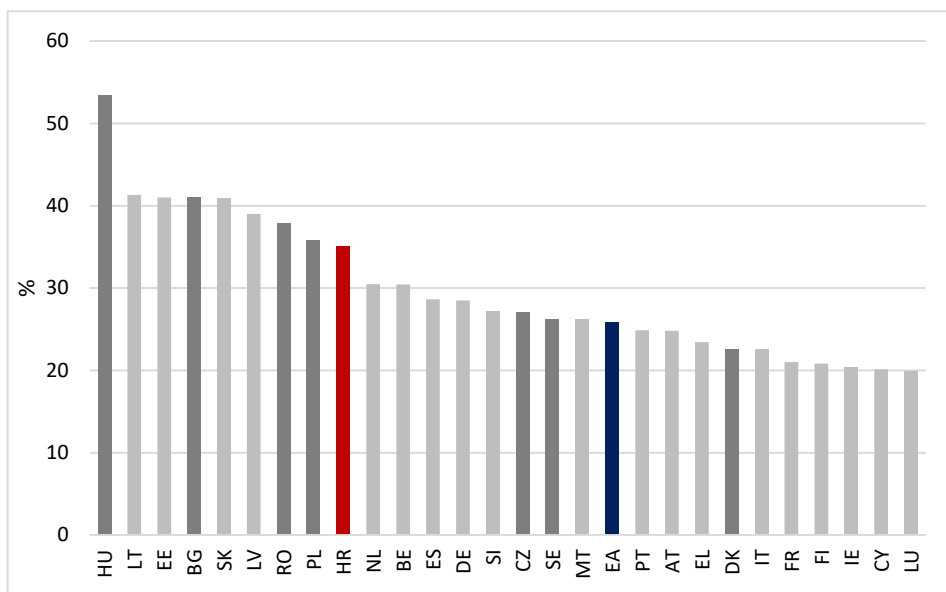
Percipirana i očekivana inflacija u Hrvatskoj

Izvori: Ipsos i Eurostat, izračun HNB-a.

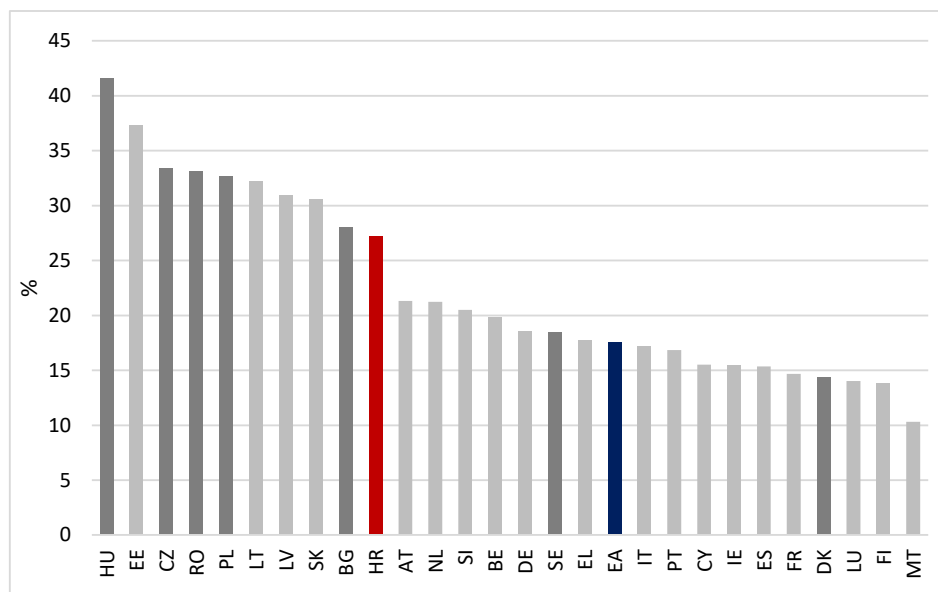
Kumulativni porast inflacije cijena hrane i ukupne inflacije u zemljama Europske unije od lipnja 2021. do prosinca 2024.

Hrana (uključujući alkohol i duhan)

Izvori: Eurostat; izračun HNB-a

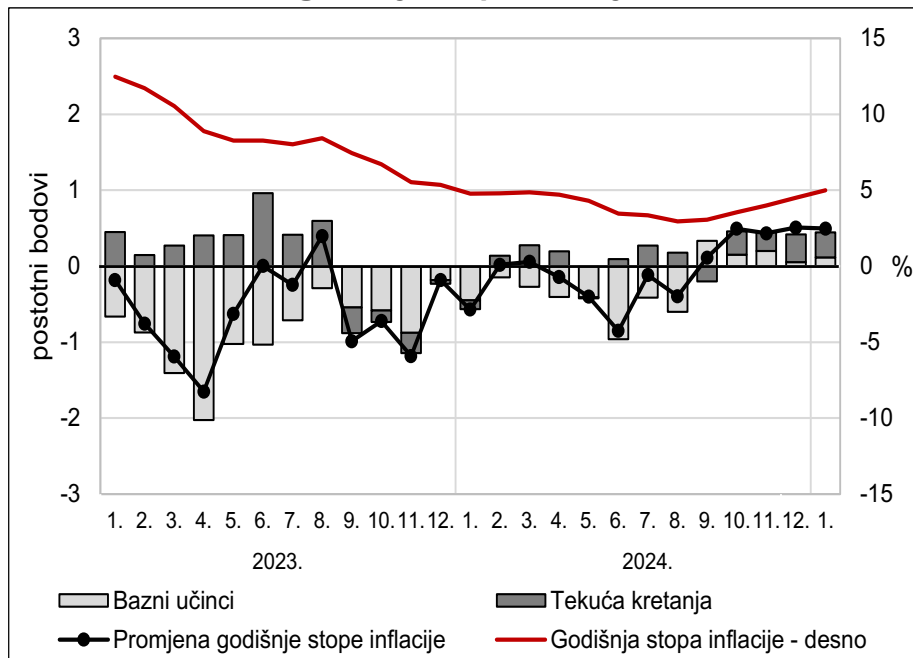
Ukupna inflacija

Izvori: Eurostat; izračun HNB-a

Recentno ubrzavanje ukupne inflacije u Hrvatskoj rezultat je jačanja tekućih pritisaka i nepovoljnih baznih učinaka

Doprinos baznih učinaka i tekućih kretanja promjeni godišnje stope inflacije

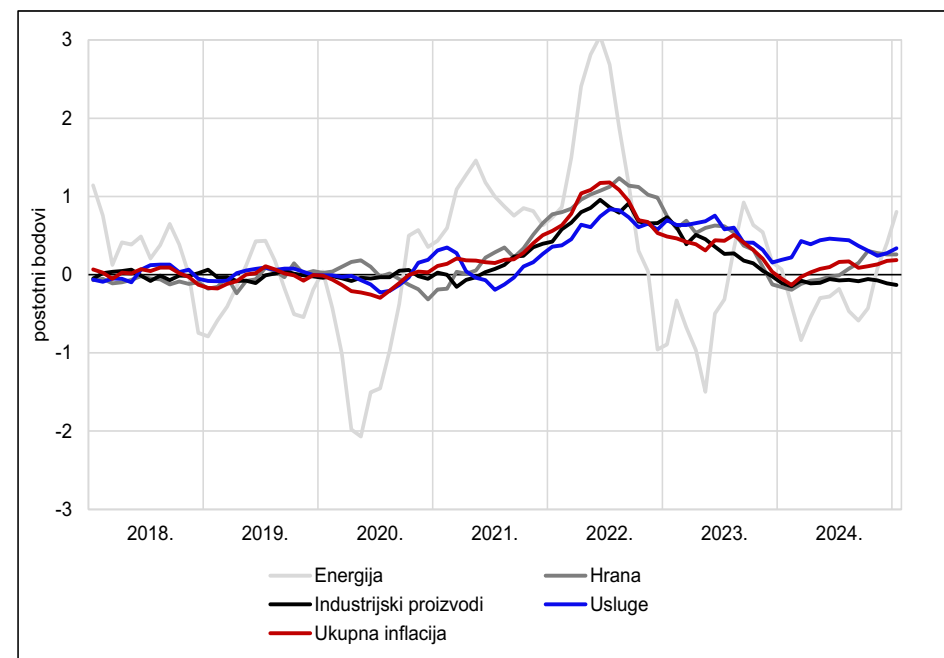
Napomena: Bazni učinci i tekuća kretanja prilagođeni su za uobičajena kretanja koje su relativno stabilna i ne utječu značajno na godišnju inflaciju.

Izvori: Eurostat; izračun HNB-a

HRVATSKA NARODNA BANKA

EUROSUSTAV

Odstupanja mjesečne stope promjene inflacije od uobičajenih kretanja

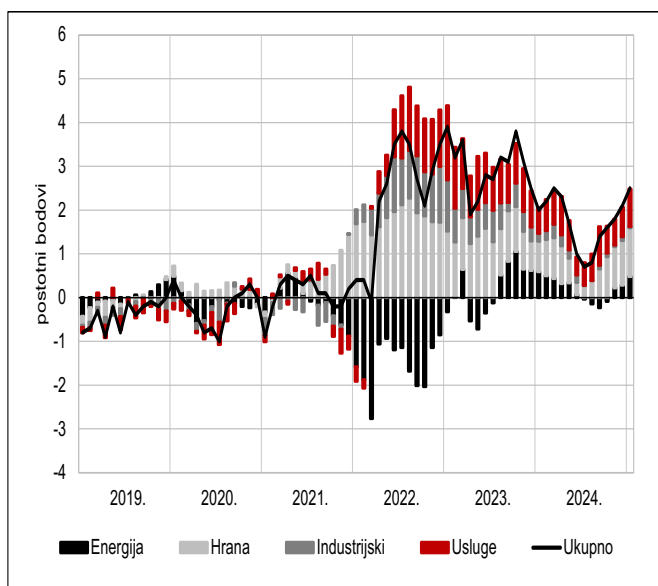

Napomena: Podaci se odnose na šestomjesečne pomične prosjeke doprinosa neuobičajenih kretanja mjesečnoj stopi promjene.

Izvori: Eurostat; izračun HNB-a

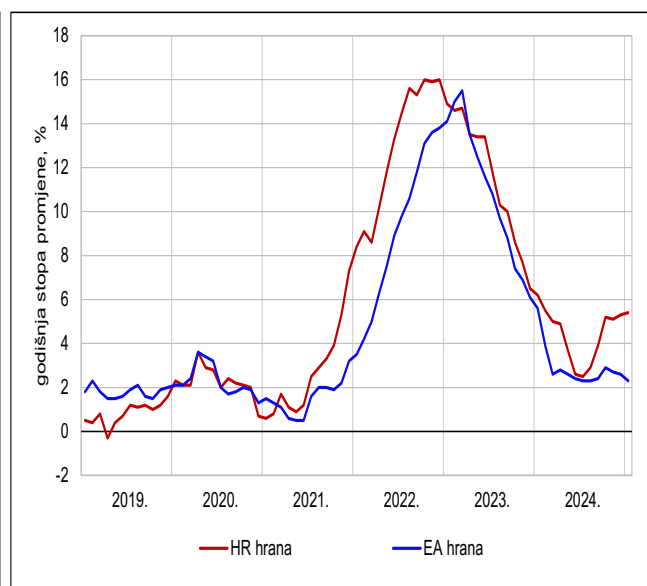
Inflacijski diferencijal između Hrvatske i prosjeka europodručja proizlazi iz cijena hrane i usluga

Razlika između stopa ukupne inflacije i doprinosa pojedinih komponenata inflaciji potrošačkih cijena u HR i EA

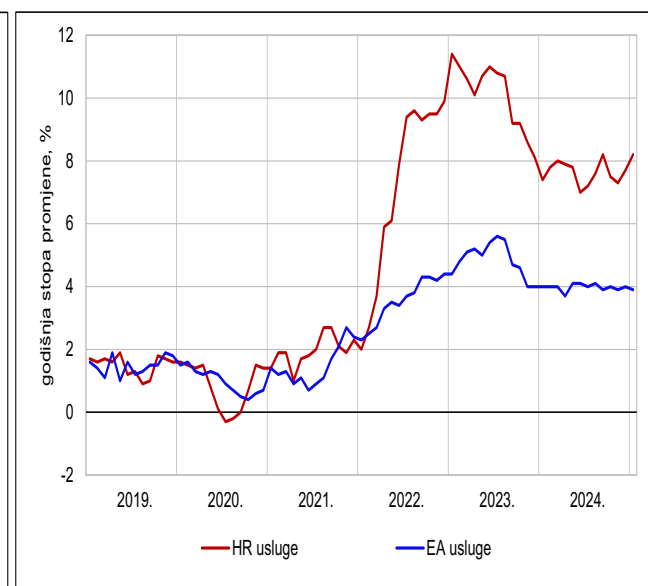
Izvori: Eurostat; izračun HNB-a

Inflacija cijena hrane

Izvor: Eurostat

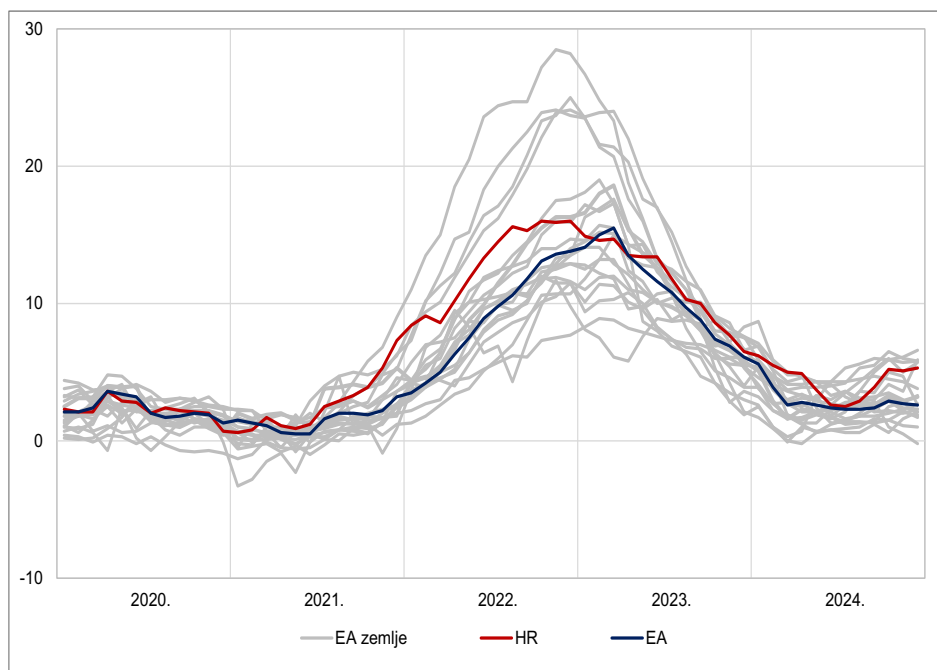
Inflacija cijena usluga

Izvor: Eurostat

[Hrana] Inflacija cijena hrane se ubrzala u posljednjih pet mjeseci

Inflacija cijena hrane u zemljama europodručja

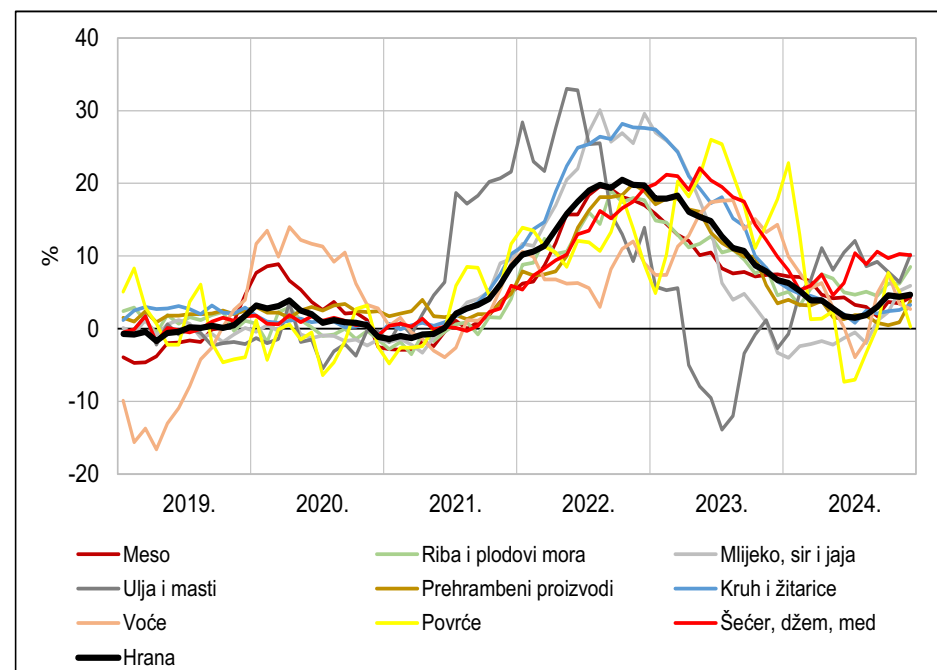
Napomena: Ukupna hrana uključuje pića i duhan.

Izvor: Eurostat

HRVATSKA NARODNA BANKA

EUROSUSTAV

Inflacija cijena potkomponenta hrane u Hrvatskoj

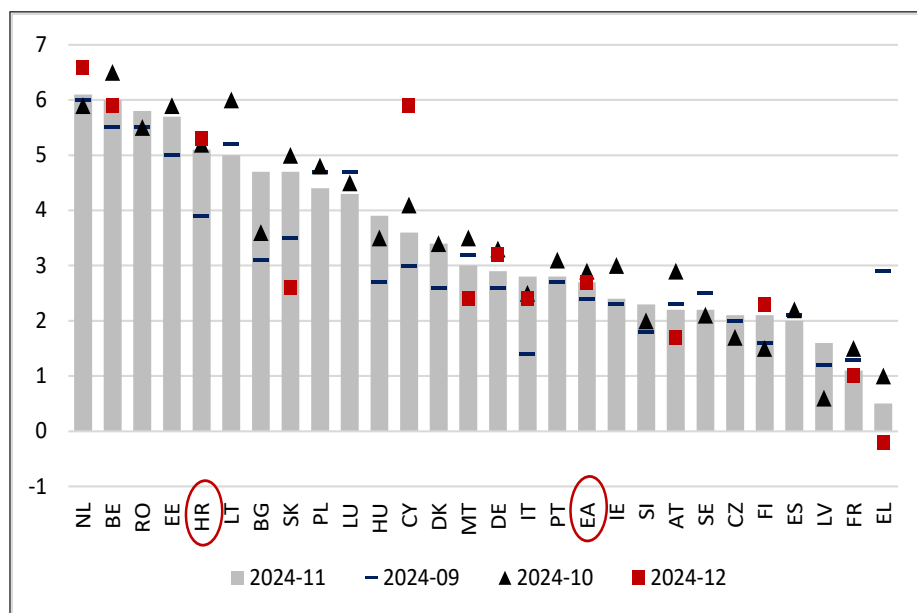

Napomena: Potkomponente hrane koja isključuje pića i duhan.

Izvor: Eurostat

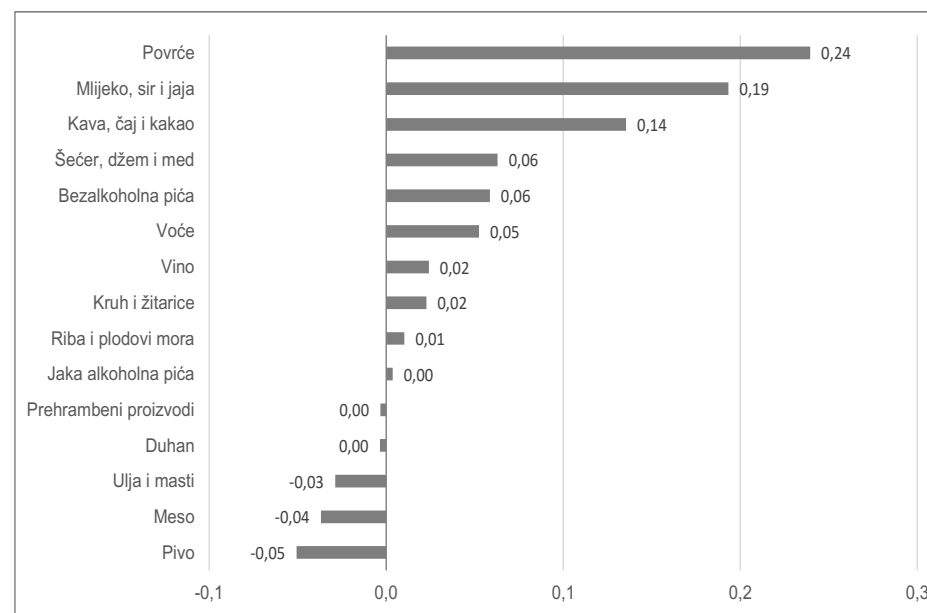
Recentno kretanje inflacije cijena hrane

Godišnja stopa inflacije cijena hrane
u zemljama EU-a, u %

Izvori: Eurostat; izračun HNB-a

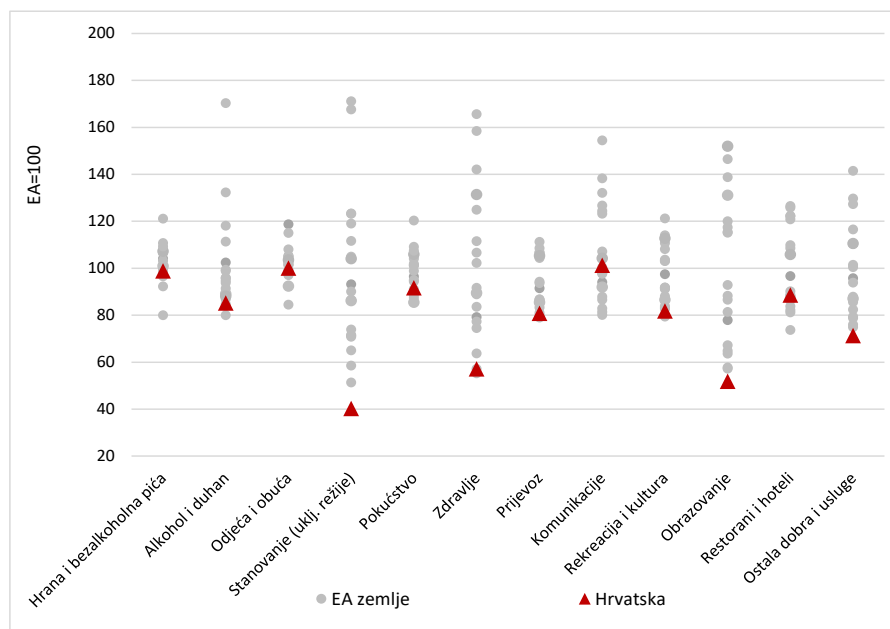
Promjena doprinosa potkomponentata inflacije cijena hrane
ukupnoj inflaciji potrošačkih cijena u Hrvatskoj (studeni
naprema lipanj 2024.)

Izvori: Eurostat; izračun HNB-a

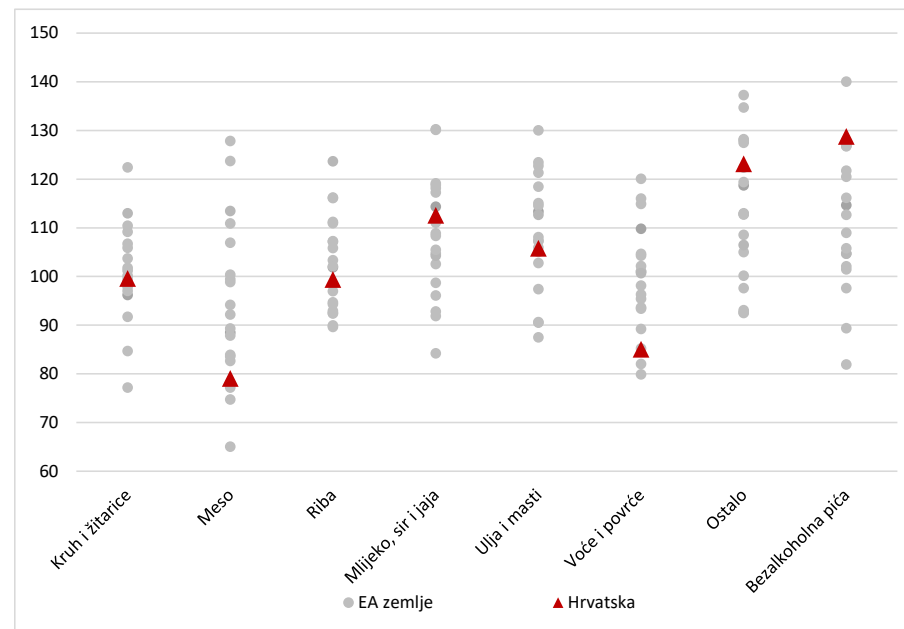
Razina cijena u usporedbi s drugim zemljama europodručja

Razina cijena, 2023.

Izvori: Eurostat; izračun HNB-a

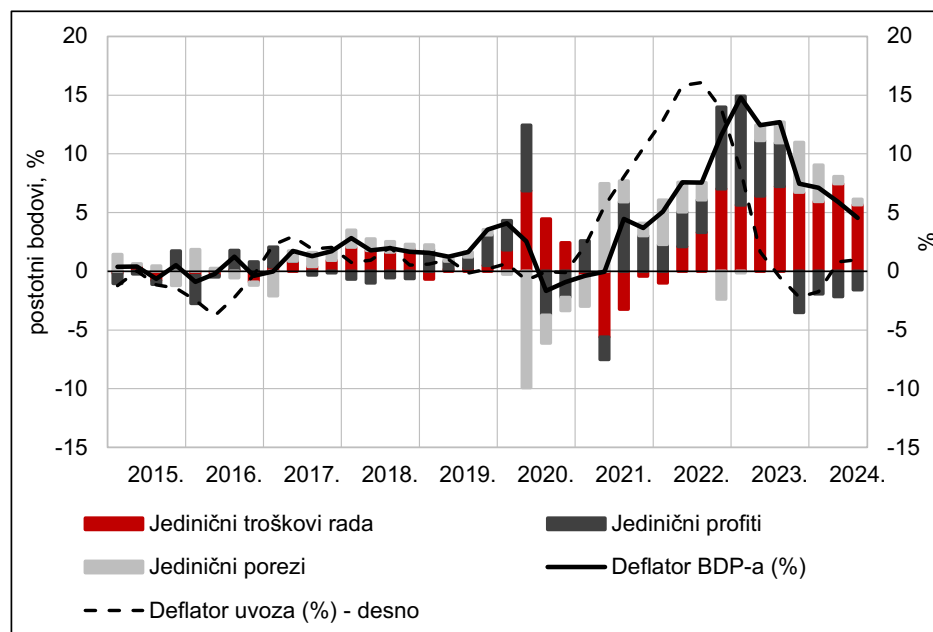
Razina cijena potkomponentata hrane, 2023.

Izvori: Eurostat; izračun HNB-a

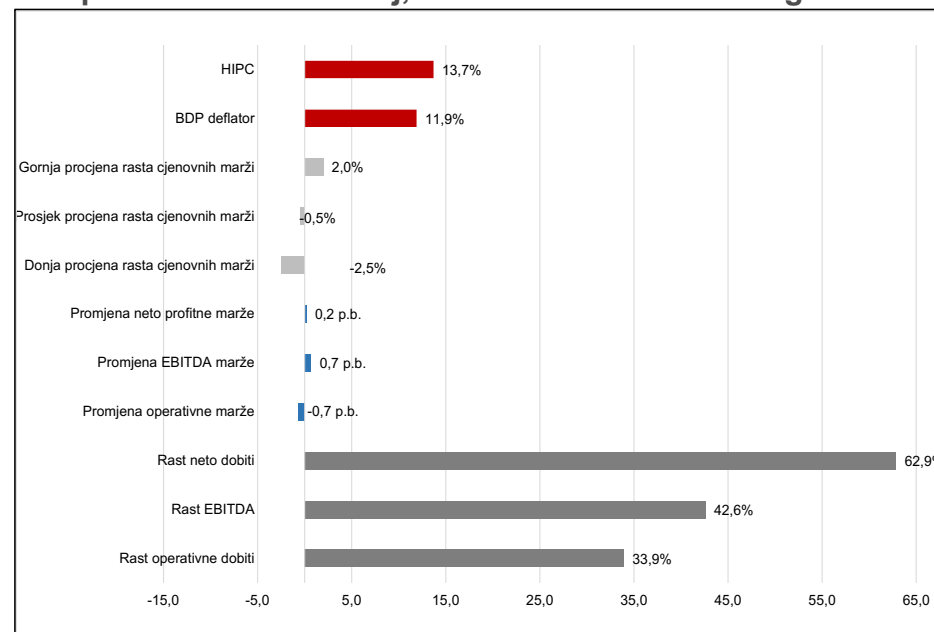
Uloga troškova rada i profita kao izvora inflacijskih pritisaka

Dekompozicija BDP deflatora u Hrvatskoj

Izvori: Eurostat; izračun HNB-a

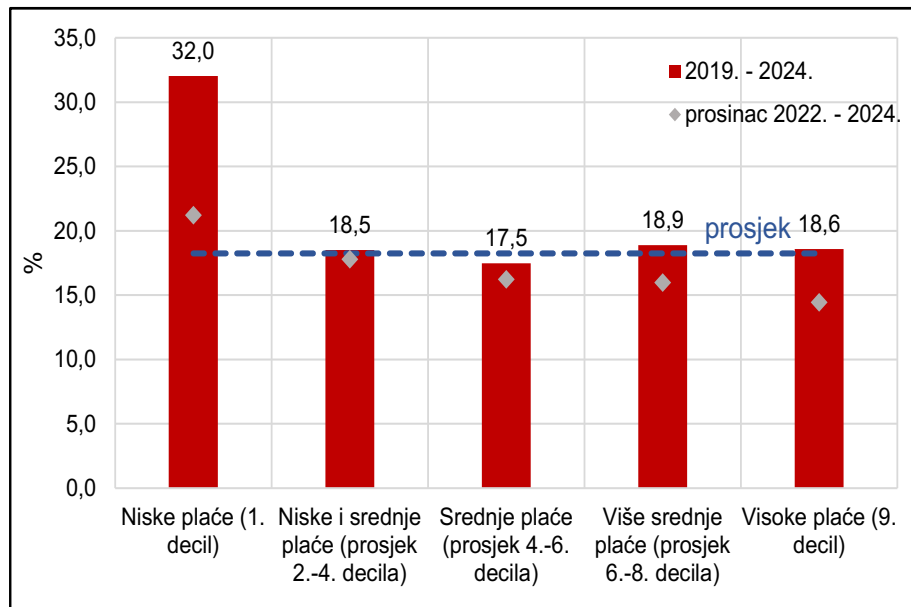
Promjena cjenovnih i profitnih marži nefinancijskih poduzeća u Hrvatskoj, 2022. u odnosu na 2019. godinu

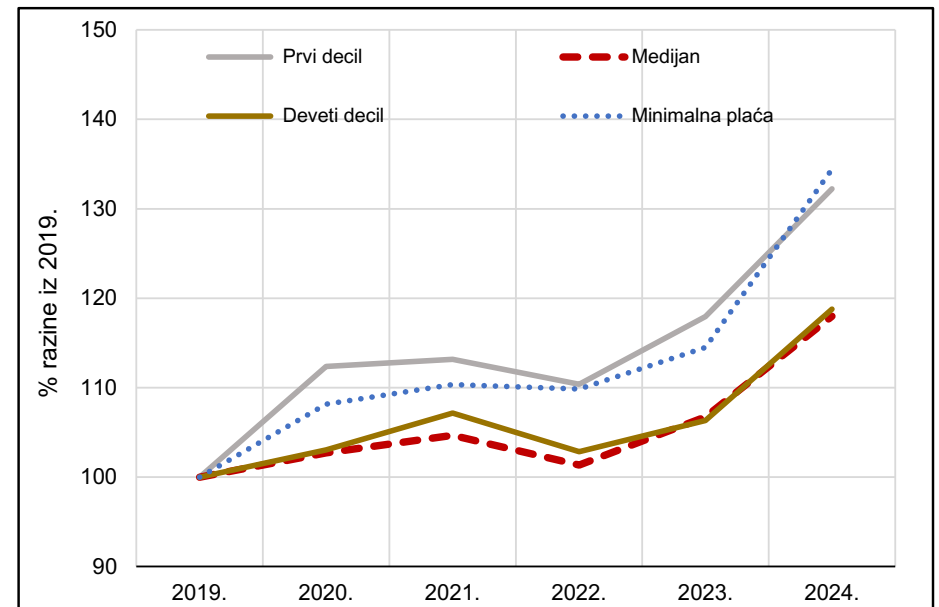
Izvori: Fina; procjena HNB-a

U usporedbi sa 2019. godinom, rast plaća bio je široko rasprostranjen, pri čemu je najviše porasla kupovna moć najnižih plaća (1. decil)

Porast realne neto plaće po decilima, 2019. – 2024.

Realne neto plaće od 2016. do 2024. % razine iz 2019.

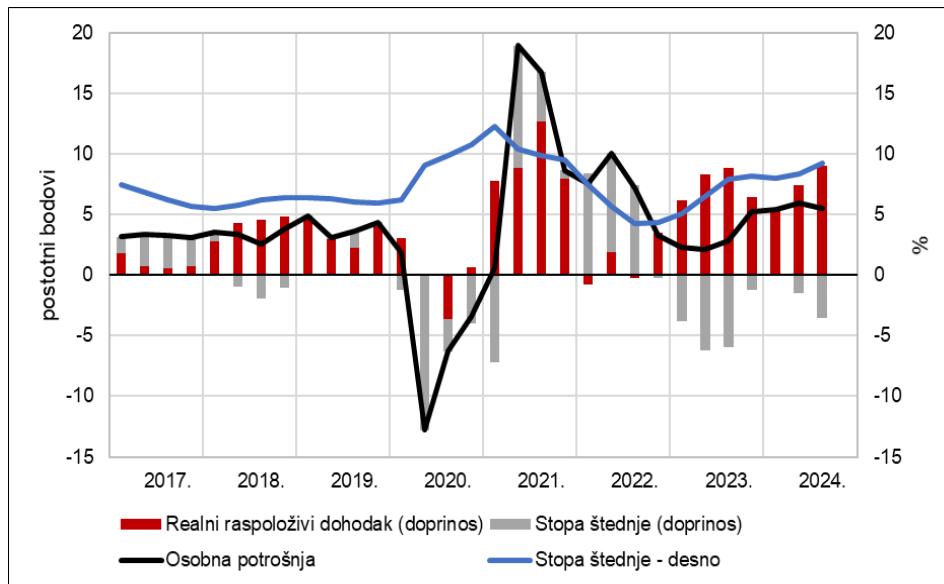

Napomene: Podaci za 2024. godinu odnose se na prosjek prvih jedanaest mjeseci, prema isplatnom načelu. Realne neto plaće dobivene su deflacioniranjem nominalnih neto plaća sa Indeksom potrošačkih cijena.

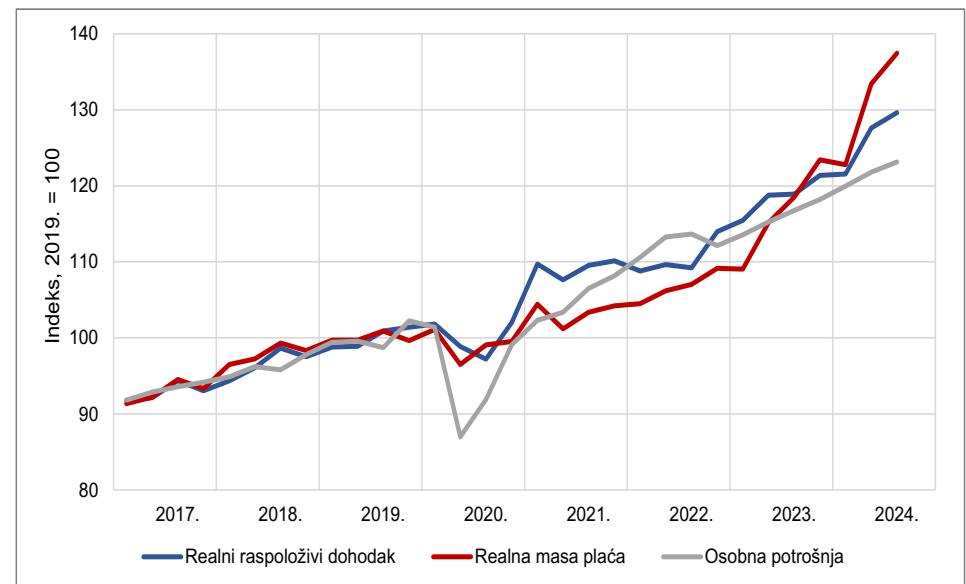
Izvori: DZS; HNB

Snažan rast realnog raspoloživog dohotka rezultirao je robusnim rastom osobne potrošnje, uz istodobno povećanje stope štednje, koja je premašila predpandemijske razine

Doprinosi promjeni osobne potrošnje i stopa štednje

Realni raspoloživi dohodak, masa plaća i osobna potrošnja

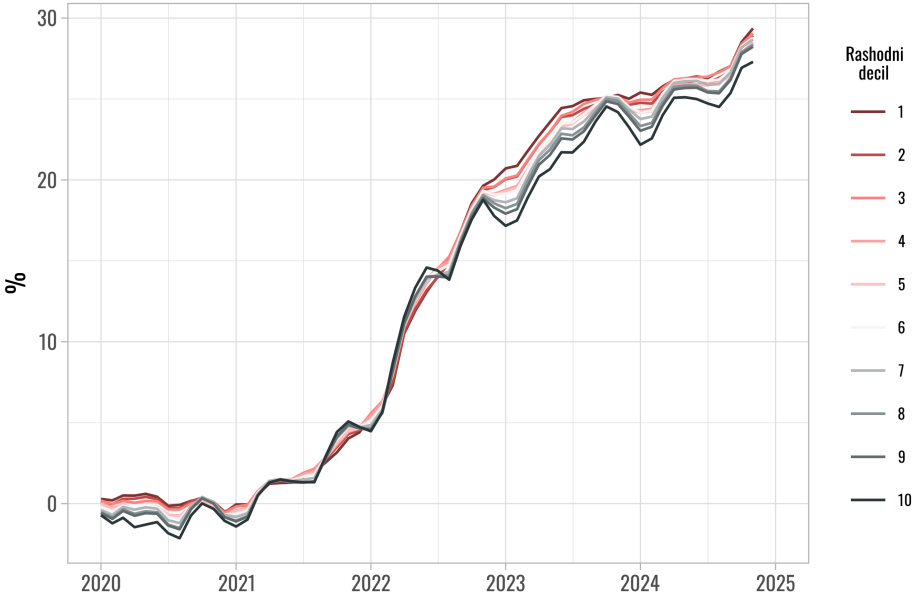
Napomene: Tromjesečne vrijednosti raspoloživog dohotka procijenjene su primjenom Chow-Linove metode i serija naknada zaposlenicima te bruto operativnog viška i mješovitog dohotka kao indikatora. Stopa štednje izračunata je kao omjer procijenjenog nominalnog iznosa štednje i procijenjenog raspoloživog dohotka te isključuje prilagodbe za promjene u mirovinskim pravima. Stopa štednje prikazana je kao pomični prosjek posljednja četiri tromjesečja.

Izvori: DZS; HNB; Eurostat

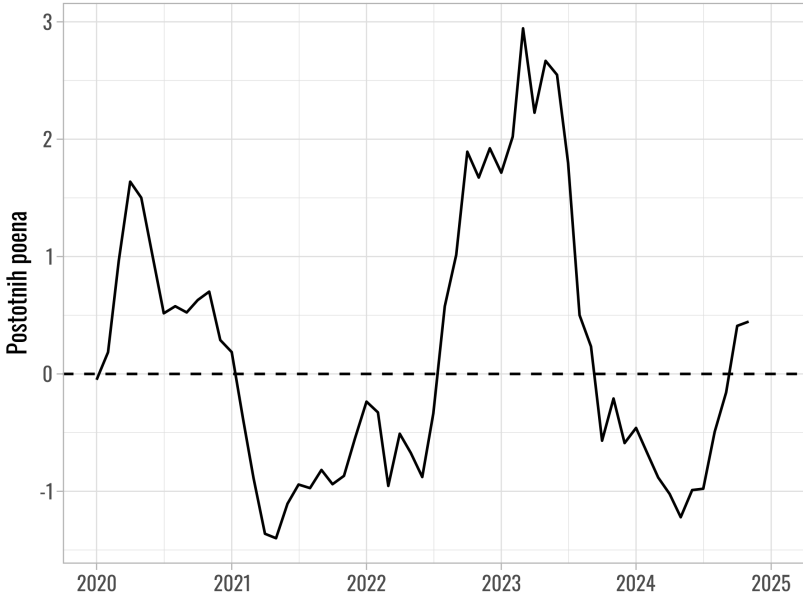

Inflacija po rashodnim decilima

Kumulativna inflacija od 2020. po rashodnim decilima

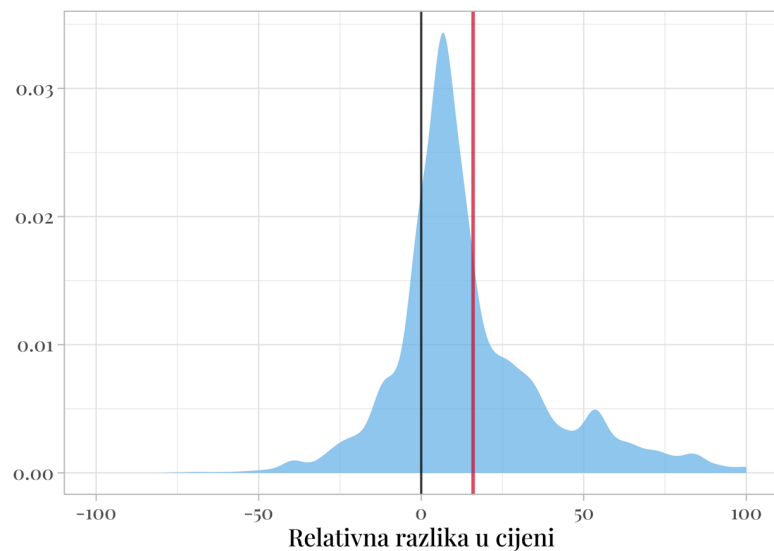
Razlika inflacije kućanstava koja najmanje i inflacije kućanstava koja najviše troše

Izvori: DZS Anketa o potrošnji kućanstava 2019; izračun HNB-a.

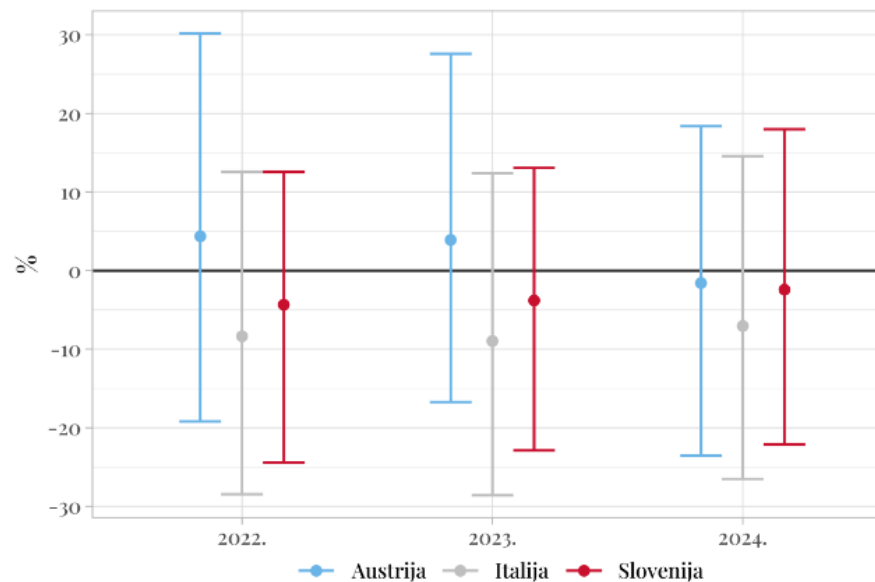
Analiza razina cijena iz maloprodajnog lanca

Cijene u hrvatskom DM-u u prosjeku su 15,95% više no u njemačkom (listopad 2024.)

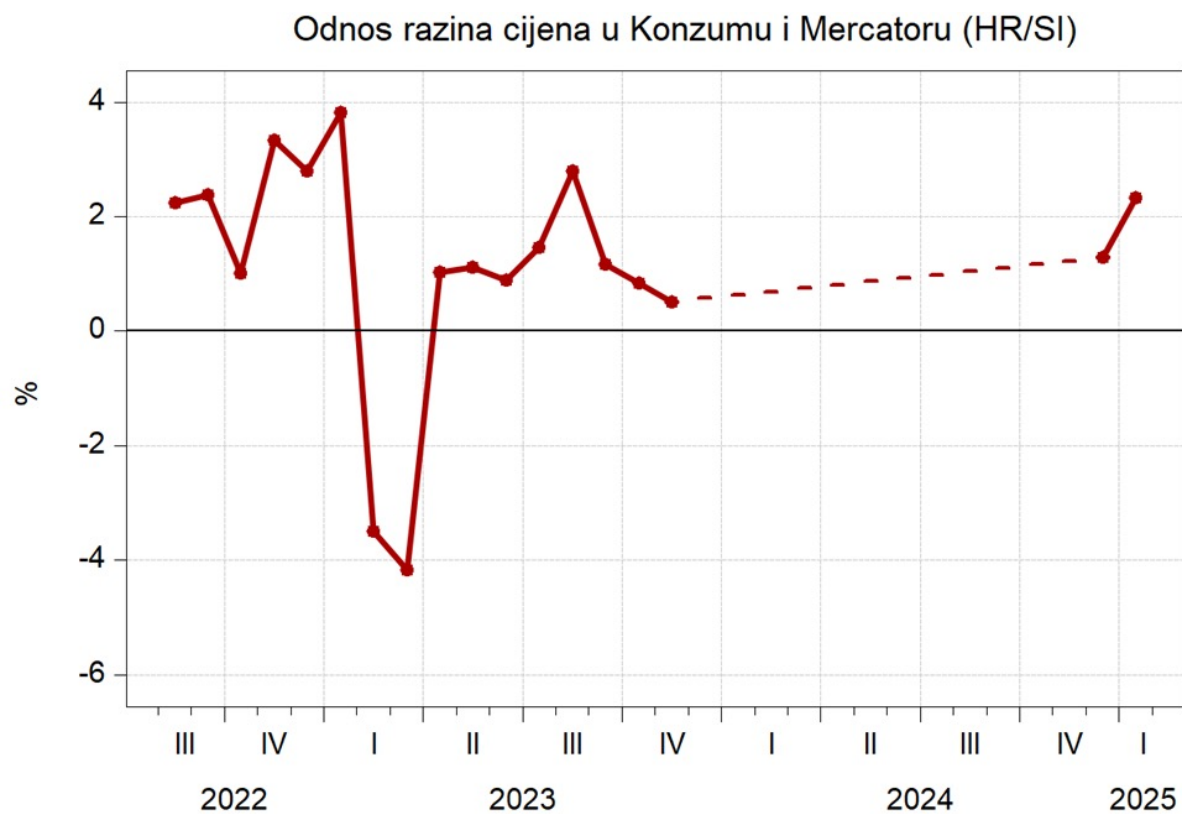
Izvori: DM; izračun HNB-a.

Razlika u cijenama u hrvatskom i inozemnim DM-ovima

Napomena: Graf prikazuje prosječnu razliku između cijene istih proizvoda u hrvatskom i stranom DM-u (točke), kao i 10. i 90.-ti percentil razlike (stupci). Korišteni su podaci na dane 26. 9. 2022., 29. 9. 2023. i 31. 10. 2024. Izvori: DM; izračun HNB-a.

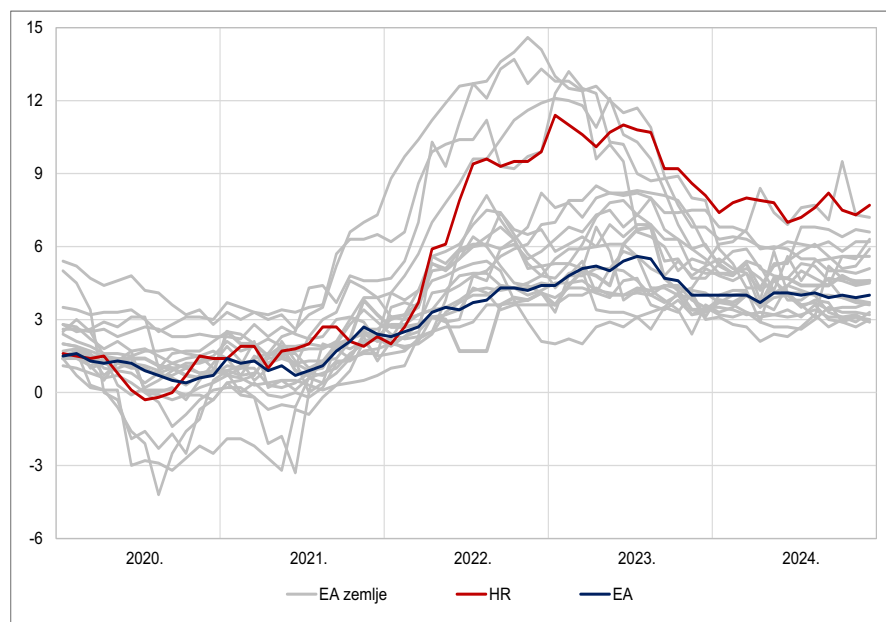
Odnos razine cijena između Hrvatske i Slovenije

Napomena: prikazana je prosječna razlika za identičan proizvod u Hrvatskoj i Sloveniji. Opažanje iznad nule znači da su cijene u Hrvatskoj skuplje u odnosu na Sloveniju.

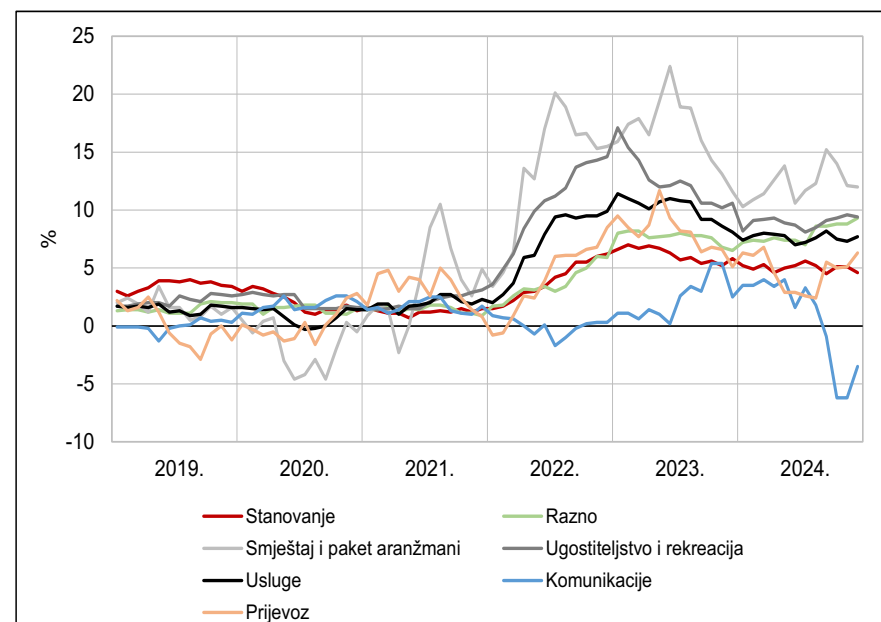
[Usluge] Visoka i „uporna” inflacija cijena usluga, posebno ugostiteljskih usluga i usluga smještaja

Inflacija cijena usluga u zemljama europodručja

Izvor: Eurostat

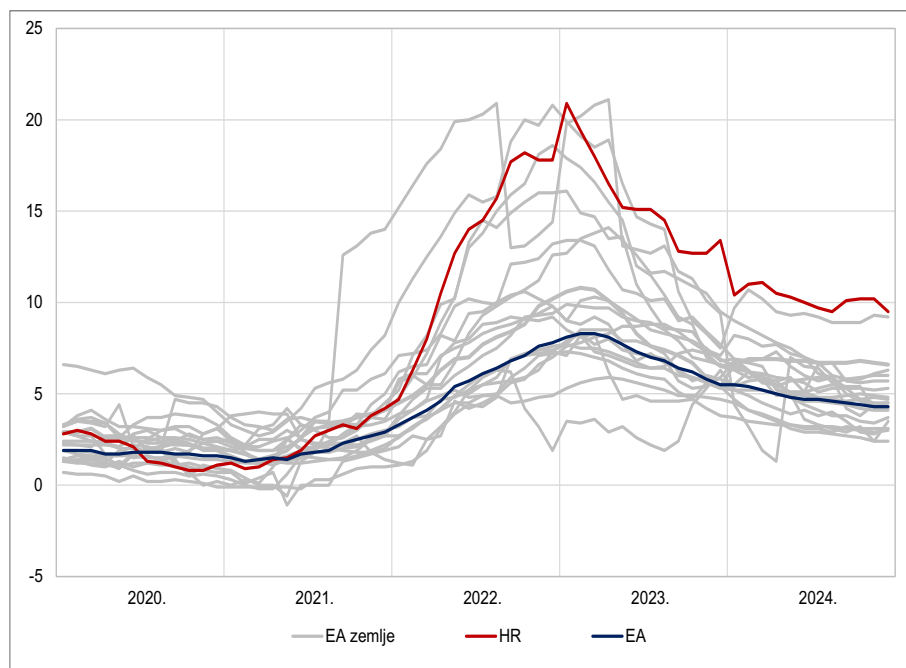
Inflacija cijena potkomponentata usluga u Hrvatskoj

Izvor: Eurostat

[Usluge] Inflacija cijena ugostiteljskih usluga i usluga smještaja u zemljama europodručja

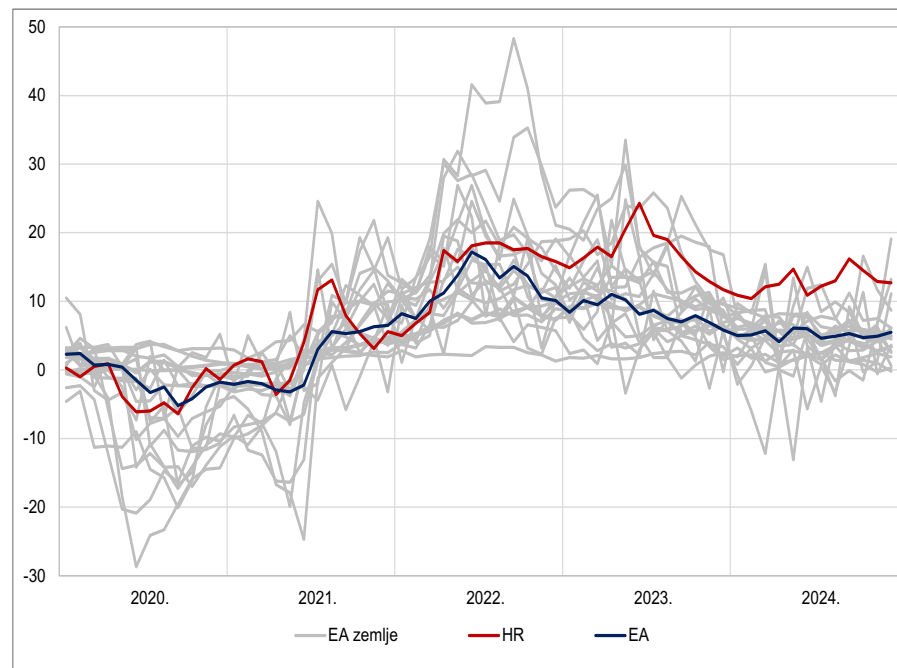
Ugostiteljske usluge

Izvor: Eurostat

HRVATSKA NARODNA BANKA
EUROSUSTAV

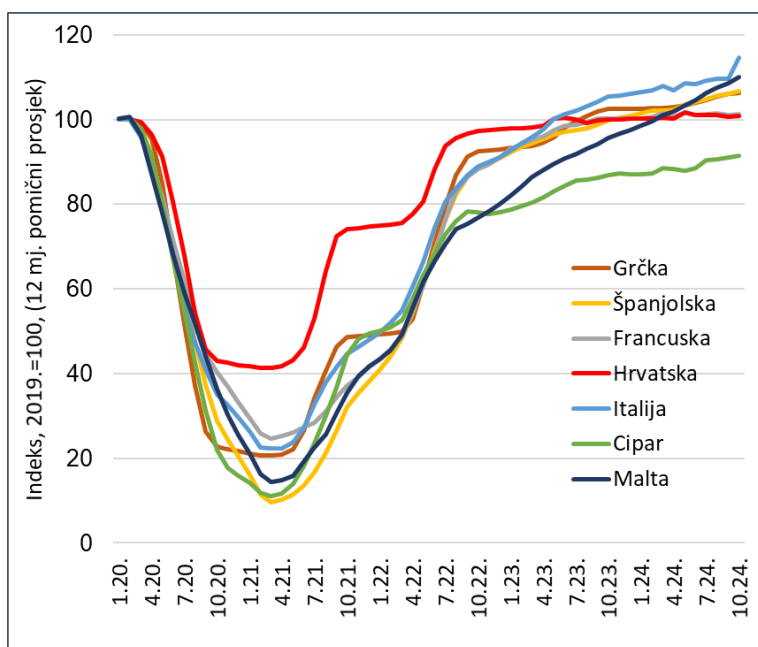
Usluge smještaja

Izvor: Eurostat

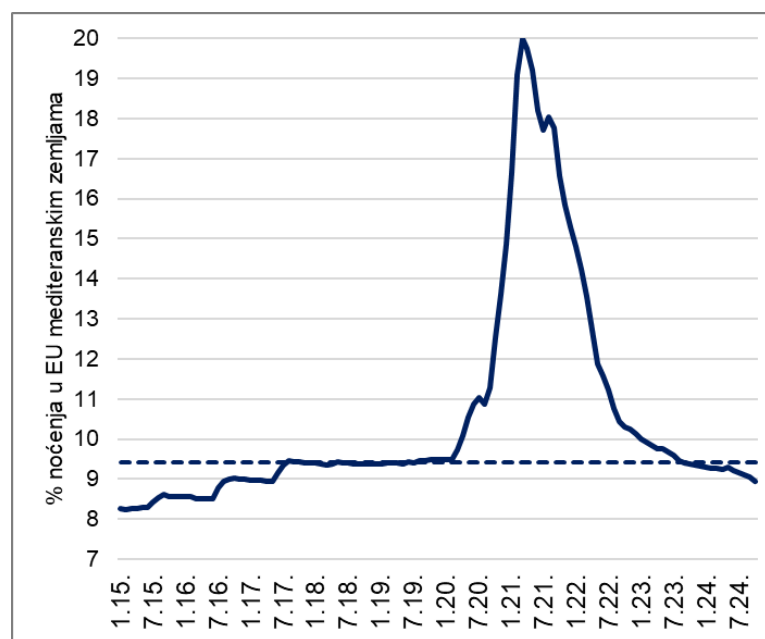
Proteku turističku sezonu obilježila je stagnacija noćenja stranih gostiju i pad udjela na tržištu Mediterana

Noćenja stranih gostiju u odabranim zemljama

Napomena: Podaci zaključno s listopadom 2024.
Izvor: Eurostat

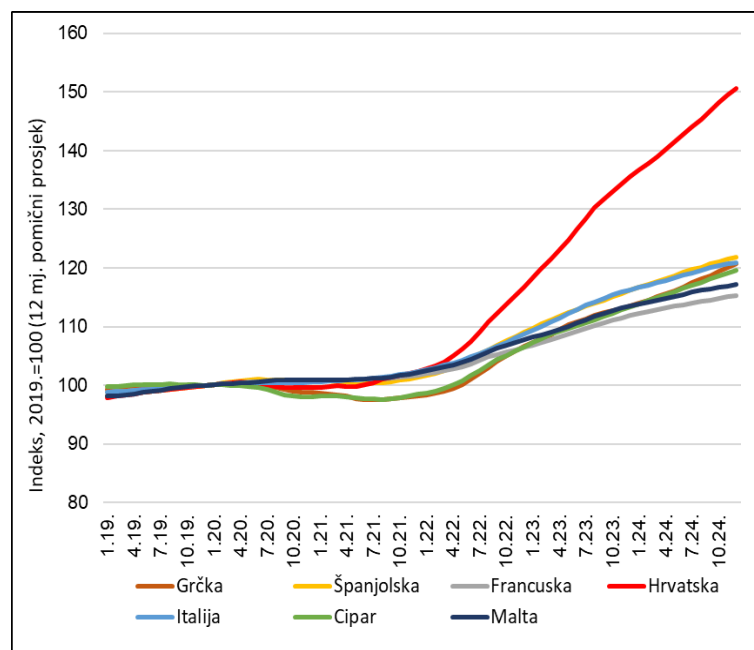
Udio Hrvatske na turističkom tržištu Mediterana

Napomena: Isprekidana linija označuje prosječni udio u razdoblju od 2017. do 2019. Podaci zaključno s listopadom 2024.
Izvor: Eurostat

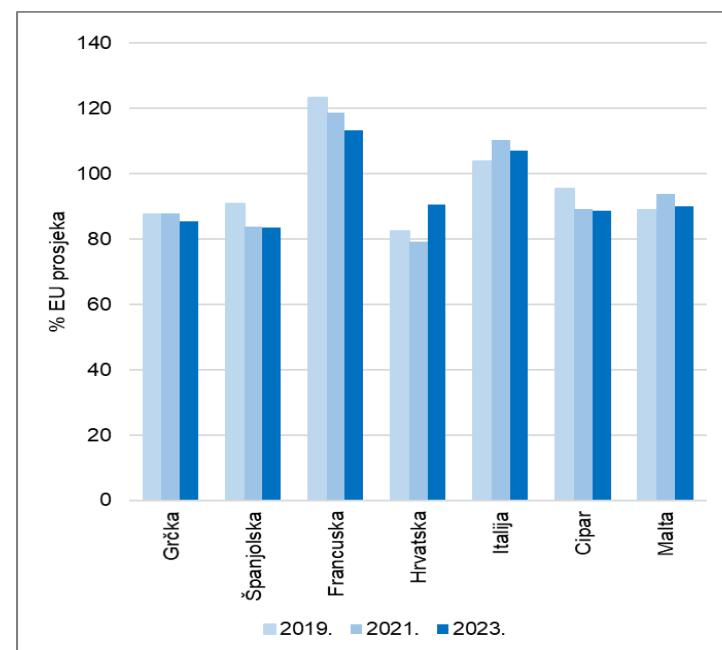
Rast cijena već je nekoliko godina znatno brži nego u konkurentskim zemljama

Kretanje cijena usluga povezanih s turizmom

Napomena: Podaci se odnose na cijene u hotelima i restoranima.
Podaci zaključno s prosincem 2024.
Izvor: Eurostat

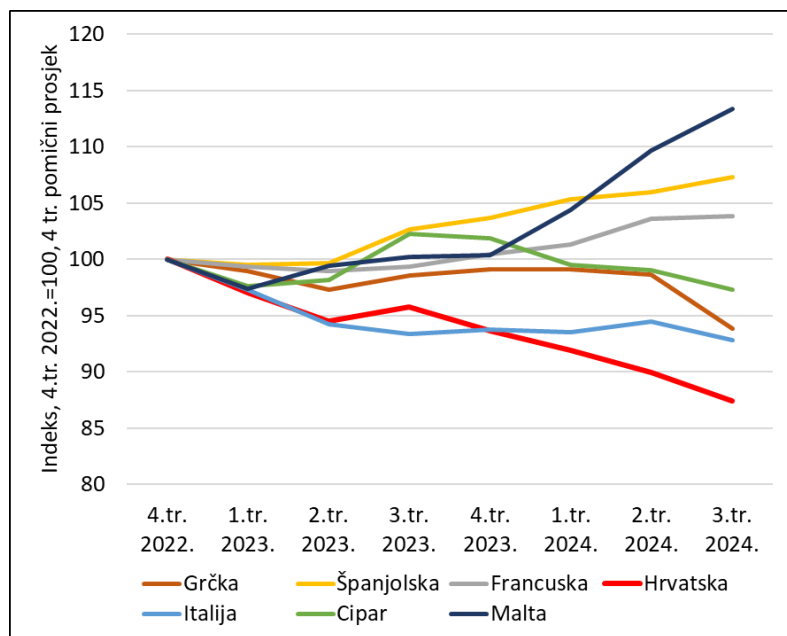
Razina cijena usluga povezanih s turizmom

Napomena: Podaci se odnose na cijene u hotelima i restoranima.
Izvor: Eurostat

Realna potrošnja stranih gostiju smanjuje se brže nego u drugim zemljama

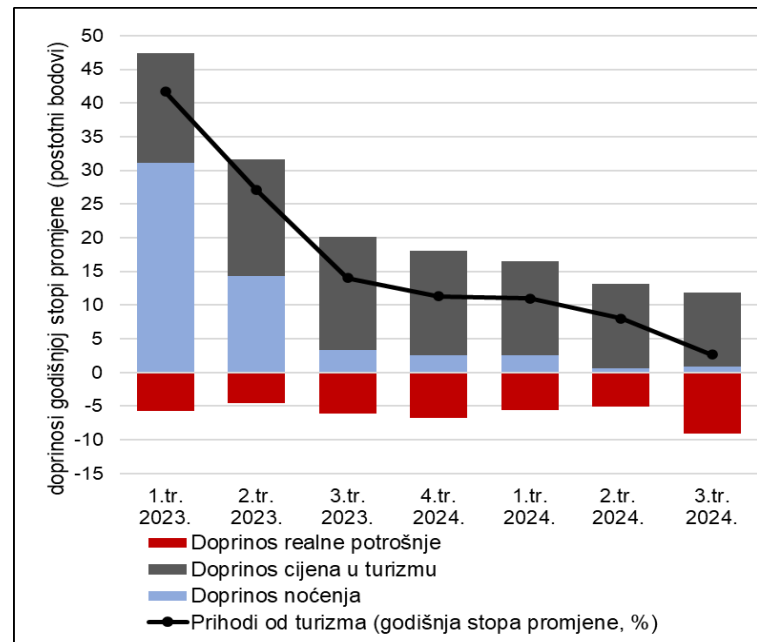
Realna potrošnja po noćenju stranih gostiju

Napomena: Realna potrošnja po noćenju izračunata je kao omjer prihoda od turizma iz platne bilance i noćenja stranih gostiju, a deflacinirana je cijenama usluga hotela i restorana.

Izvor: Eurostat

Prihodi od turizma u Hrvatskoj

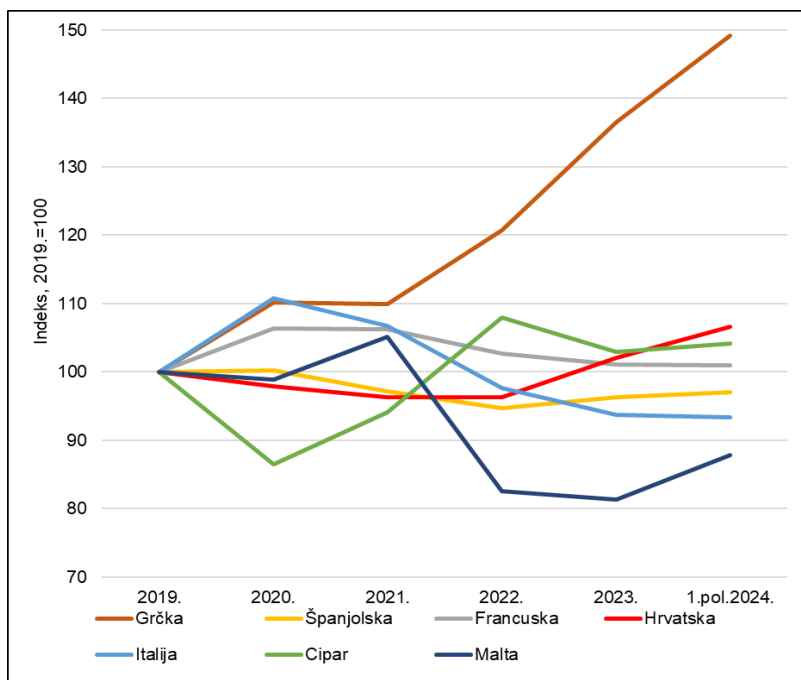

Napomena: Realna potrošnja po noćenju izračunata je kao omjer prihoda od turizma iz platne bilance i noćenja stranih gostiju, a deflacinirana je cijenama usluga hotela i restorana. Podaci su prikazani kao pomični prosjek četiriju tromjesečja.

Izvor: Eurostat

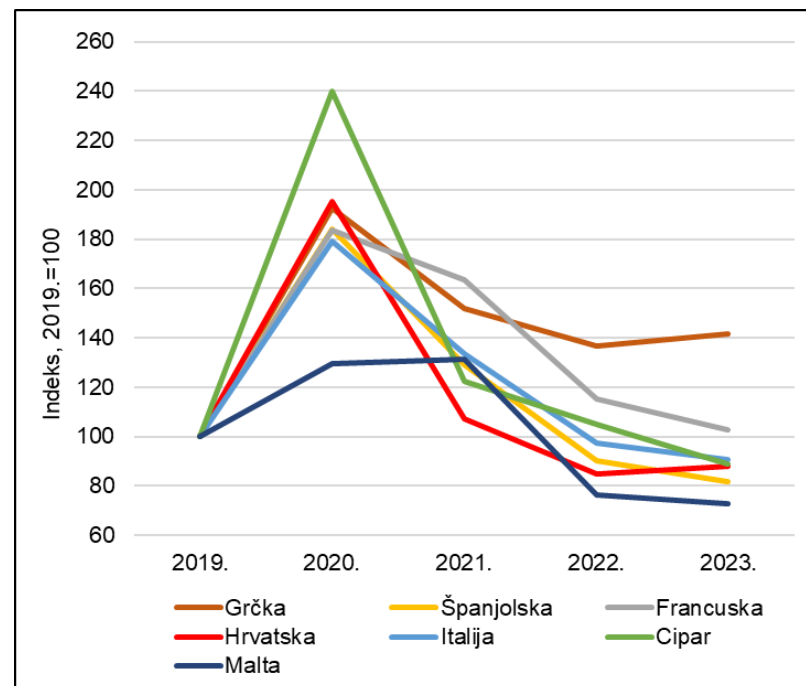
Relativno brži rast cijena turističkih usluga u Hrvatskoj ne može se pripisati snažnijim troškovnim pritiscima nego u drugim zemljama

Realne plaće u djelatnostima povezanim s turizmom

Napomena: Realne plaće u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane i pića deflacinirane su ukupnim HICP-om. Podaci predstavljaju godišnji prosjek.
Izvor: Eurostat

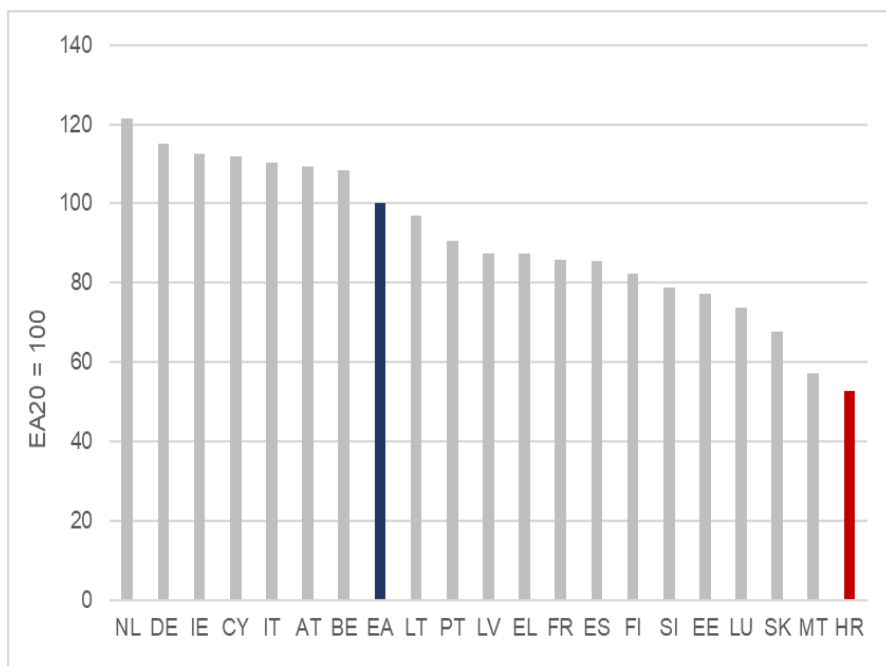
Jedinični troškovi rada u djelatnostima povezanim s turizmom

Napomena: Jedinični troškovi rada odnose se na djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane i pića.
Izvor: Eurostat

Razina cijena energije u Hrvatskoj najniža u europodručju kao rezultat relativno slabijeg kumulativnog rasta cijena energije

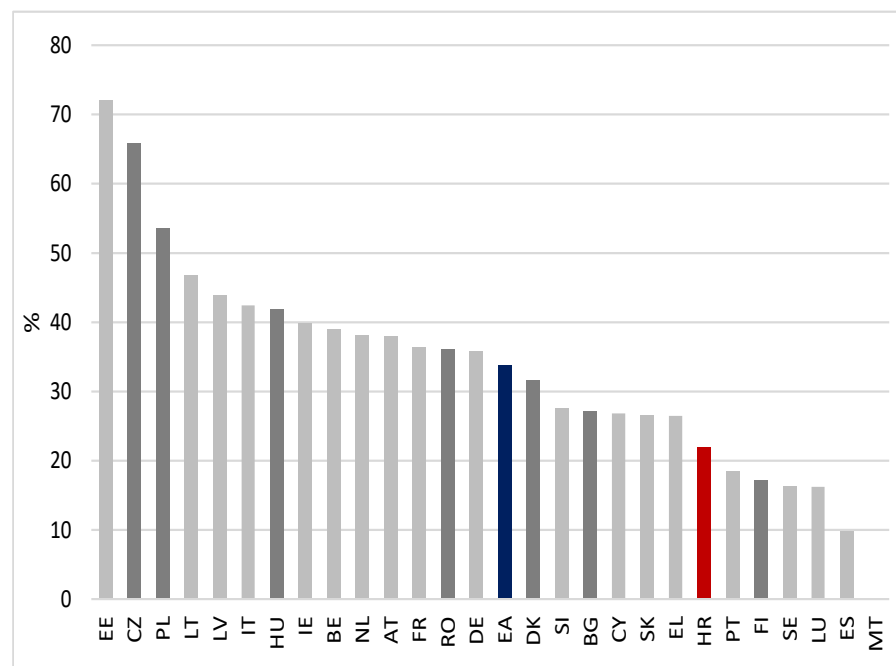
Razina cijena plina, električne energije i naftnih derivata

Izvori: Eurostat; izračun HNB-a

HRVATSKA NARODNA BANKA
EUROSUSTAV

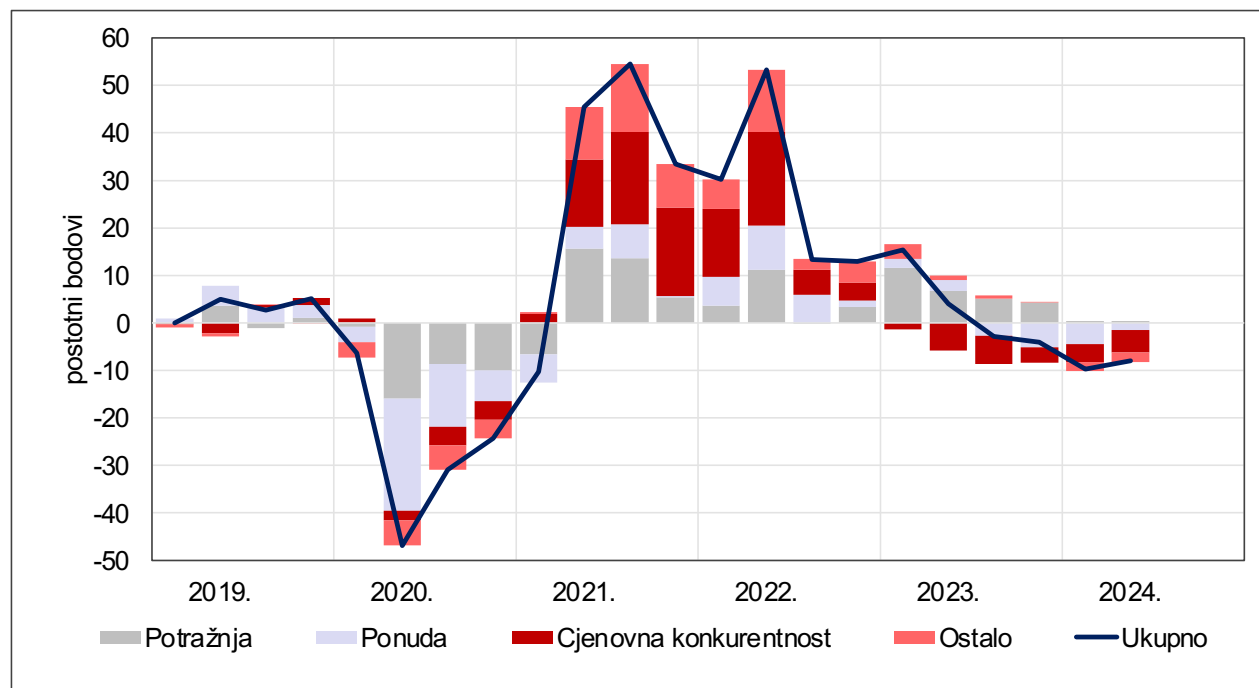
Kumulativni rast cijena energije (lipanj 2021.-prosinac 2024.)

Izvori: Eurostat; izračun HNB-a

Ekonometrijska ocjena potvrđuje da je smanjenje cjenovne konkurentnosti najvažniji čimbenik recentnog slabljenja realnog izvoza usluga

Povijesna dekompozicija hrvatskog izvoza usluga

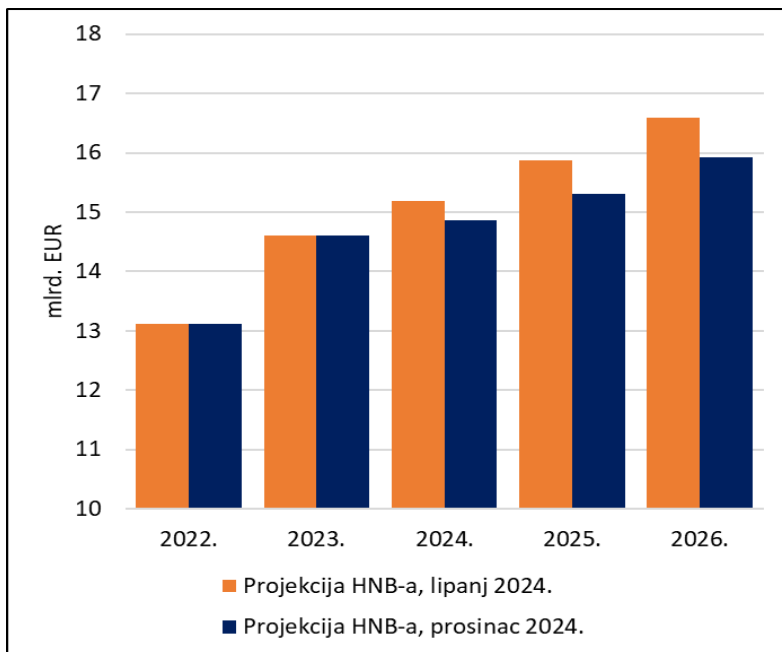

Napomena: Model SVAR temelji se na tromjesečnim podacima za razdoblje od prvog tromjesečja 1999. do drugog tromjesečja 2024. godine koji uključuje sljedeće varijable: realni izvoz usluga Hrvatske, realni uvoz usluga europskog područja, relativne cijene turističkih usluga (usluge smještaja i ugostiteljske usluge) u Hrvatskoj i europskom području te pokazatelj poremećaja u globalnoj trgovini (GSCPI indeks) kao proxy varijabla za pandemijska ograničenja. Pretpostavljena ograničenja na predznak su sljedeća: šok potražnje implicira veći hrvatski izvoz usluga (+), veći uvoz usluga europskog područja (+) i porast relativnih cijena turističkih usluga u Hrvatskoj (+) i postojanje trgovinskih poremećaja (+); šok ponude implicira manji izvoz usluga Hrvatske (-), manji uvoz usluga europskog područja (-), rast relativnih cijena turističkih usluga u Hrvatskoj u odnosu na europsko područje (+) i postojanje pandemijskih ograničenja (+); šok cjenovne konkurentnosti implicira pad relativnih cijena turističkih usluga u Hrvatskoj u odnosu na europsko područje (-) i veći izvoz usluga Hrvatske (+). Rezultati pokazuju doprinose pojedinih šokova godišnjoj stopi promjene realnog hrvatskog izvoza usluga Hrvatske.

Izvor: Eurostat; ESB; izračun HNB-a.

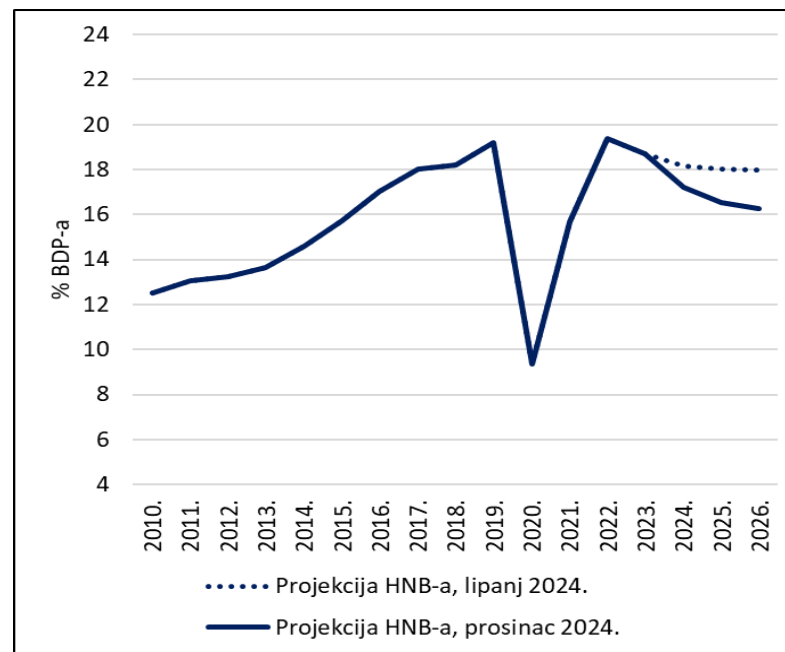
Smanjena su očekivanja glede budućih prihoda od turizma i njihovog značaja za ukupnu gospodarsku aktivnost u nadolazećem razdoblju

Projekcija prihoda od turizma (mlrd. EUR)

Izvor: HNB

Projekcija prihoda od turizma (% BDP-a)

Izvor: HNB

HNB

Hvala na pozornosti!

HRVATSKA NARODNA BANKA
EUROSUSTAV